

[Hans Rasmussen.]

en mellem parterne på arbejdsmarkedet indgået aftale.

Kryger: Det forslag til lov om fremme af udbyttedeling, som det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard m. fl. har fremsat her i det høje ting, har til formål at skabe grundlag for et bedre forhold mellem arbejdere og arbejdsgivere. Det var med store forventninger om, at der gennem dette forslag ville fremkomme nye retningslinier, jeg studerede forslaget. Det er jo nemlig et spørgsmål, som har interesseret mange forskellige mennesker gennem snart 100 år, mennesker, som har forstået, at en udbygning af tillidsforholdet mellem arbejdere og arbejdsgivere, således at disse parter ikke mere nærede mistillid til hinanden, ville have stor betydning for en forøget produktion. Derfor har det egentlig været en skuffelse for mig, at jeg ved læsningen af dette forslag ikke har fundet nye veje og retningslinier, men for megen henvisning til den ordning, som for tiden hersker indenfor fabrikken „Atlas“.

Lovforslagets hovedtanke er nedsættelse af et nævn, som i det væsentligste kun skal være vejledende. I dette om nævnets beføjelser kan jeg til en vis grad være enig med de ærede forslagsstillere, idet en sådan ordning må bygge på frivillighedens grundlag. Men skal dette ske, så er det et spørgsmål, om nævnet vil få synderlig betydning.

I det hele taget er den sag, der her er forelagt, af så stor og indgribende betydning, at mit parti ikke mener, man uden videre kan afvise den, så lidt som man uden videre kan gå ind for den. En sag af en sådan art må henvises til en grundig udvalgsbehandling og derunder en nøje undersøgelse af de resultater, en tilsvarende ordning har givet i andre lande. Det er jo nemlig en sag, der har mange sider, og der må derfor tages det nødvendige hensyn til dem alle.

Jeg har det indtryk, at de ærede forslagsstillere ligesom har bygget det hele op på erfaringerne fra „Atlas“, men da denne ordning jo kun har bestået i så kort tid, kun fra 1950, kan man ikke fremføre dette som et brugbart eksempel, idet det viser sig, at mange andre steder, hvor man har forsøgt en lignende ordning, har denne været en meget stor skuffelse. Jeg kan f. eks. nævne, at i 1920 indførte et andet stort og anerkendt aktieselskab, Schous fabrikker, en noget lignende ordning. Denne ordning er, såvidt jeg har kunnet få oplyst, trådt ud af kraft efter at have eksisteret i ca. 10 år,

idet vanskelighederne opstod den dag, da det viste sig, at der i realiteten intet udbytte var at dele grundet på svingende konjunkturer, som vi ved al industri og foretagsomhed kan komme ud for, og som bevirker, at det er umuligt at garantere arbejderne konstant arbejde. Derfor vil der også efter min formening blive store vanskeligheder ved at fastholde den forøgede interesse for virksomheden, hvad der er nødvendigt i sådanne tilfælde.

Man kan naturligvis sige, at der ikke kan bygges på et enkelt eksempel som dette, men samtidig må det erkendes, at man heller ikke kan bygge alene på forholdene på „Atlas“, hvor man tilmed endnu kun har meget få erfaringer.

I Amerika med den store fabriksindustri har man prøvet en udbyttedeling, der, efter hvad jeg foreløbig har bragt i erfaring, ikke synes at have været nogen absolut succes. Det har naturligvis sin betydning, at hver enkelt deltager i produktionslivet har interesse i at yde sin bedste indsats, og det ville være ønskeligt, om man kunne nå frem til et lønsystem, hvorefter den dygtigste lønnes efter fortjeneste. Men man må jo som sagt heller ikke se bort fra spørgsmålet om, hvorledes forholdet vil stille sig, når en virksomhed kommer ud i nogle dårlige år med ringe udbytte, hvilket godt kan ske, selvom den har den allerdygtigste ledelse og arbejderstab. Endelig rummer sagen også en forbrugerinteresse, som vi heller ikke må se helt bort fra. Der skulle nemlig kunne opstå en mistanke om, at arbejder og kapital finder hinanden under sådanne forhold, at det bliver forbrugerne, der skal betale omkostningerne.

Jeg har her blot peget på nogle af de mangesidede interesser, der må tages i betragtning ved behandlingen af denne sag, men det må være tilstrækkeligt til at vise, at den må undergå en meget grundig undersøgelse, før der kan tages endelig stilling til den.

Uden at komme nærmere ind på lovforslagets forskellige paragraffer skal jeg bemærke, at ethvert arbejde, som kan reducere modsætningsforholdene mellem kapital og arbejdere, hvilket kun kan virke hemmende på produktionslivet, bør gøres, hvorfor jeg på mit partis vegne skal foreslå, at lovforslaget henvises til en indgående udvalgsbehandling.

Poul Møller: Man siger, at der er intet nyt under solen, og når man sammenligner den debat, der føres her i dag om forslag til lov om udbyttedeling, med den debat, der den